

POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania J. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie
o wysokość emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 6 maja 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Katowicach z dnia 28 października 2024 r., sygn. akt III AUa 530/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującego się
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści złotych) z ustawowymi odsetkami za czas
po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu
orzeczenia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z 28 października 2024 r., III AUa 530/23, oddalił apelację organu
rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z 14 lutego 2023 r., VIII U
859/22, którym to Sąd zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w
Rzeszowie do obliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego J. M. na podstawie
kapitału początkowego ustalonego w decyzji ZUS z dnia 6 stycznia 2006 r.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniósł organ rentowy. Wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymagającego rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, tj. czy w przypadku osoby, która złożyła wniosek o emeryturę i wykazała oprócz polskich okresów ubezpieczenia również ukraińskie okresy ubezpieczenia, i jednocześnie nie złożyła wniosku o emeryturę ukraińską, zatem wobec osoby, której instytucja ukraińska nie wydała decyzji odmawiającej prawa do emerytury, która w czasie zatrudnienia za granicą nie była obywatelem polskim, jeżeli powróciła do kraju po dniu 22 lipca 1944 r. i została uznana za repatrianta, należy okresy jej zatrudnienia na Ukrainie w świetle art. 6 ust. 1 pkt 9 w związku z art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2025 r., poz. 1749 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna) w związku z art. 12 ust. 1 umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o zabezpieczeniu społecznym sporządzoną w Kijowie dnia 18 maja 2012 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 1373) uznać za okresy składkowe uwzględniane przy ustalaniu wartości kapitału początkowego?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczony o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi do rozpoznania oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w

konkretnej sprawie zachodzą istotne okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Skarżący organ rentowy powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią juretryczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14).

Przedstawiony przez skarżącego problem prawny nie ma takiego charakteru, bowiem Sąd Najwyższy zajmował się już zagadnieniem, które zostało podniesione w niniejszej skardze kasacyjnej. W wyroku z 22 listopada 2022 r., III USKP 149/21, (OSNP 2024, Nr 9, poz. 93) Sąd Najwyższy wyraził pogląd prawny, zgodnie z którym przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości, a także wartości kapitału początkowego, uwzględnia się okresy zatrudnienia w Ukrainie jako składkowe osób, które w tym czasie nie były

obywatelami polskimi, jeżeli powróciły do kraju po 22 lipca 1944 r. i zostały uznane za repatriantów (art. 8 i 6 ust. 1 pkt 9 ustawy emerytalnej w związku z art. 12 ust. 1 umowy polsko-ukraińskiej), a nie uwzględnia się tych okresów wyłącznie wtedy, gdy z ich tytułu jest wypłacane świadczenie z instytucji ukraińskiej (art. 9 in fine ustawy emerytalnej). Także w sprawie o identycznym stanie faktycznym, w wyroku z 17 października 2024 r., III USKP 21/24 (Legalis nr 3133496, LEX nr 3770943) Sąd Najwyższy uznał, że przepisy ustawy emerytalnej są jednoznaczne i jasno wykluczają uwzględnianie (przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości) okresów, o których mowa w jej art. 9 pkt 1, 2 i 3 wyłącznie wówczas (*verba legis*), "jeżeli z ich tytułu jest wypłacane świadczenie rentowe z instytucji zagranicznej". Dlatego należy przyjąć, że jeżeli świadczenie takie nie jest "wypłacane" (choćby nawet prawo do niego zostało wcześniej przyznane przez instytucję zagraniczną), to te okresy zatrudnienia są uwzględniane, niezależnie od przyczyny niewypłacania świadczenia z instytucji zagranicznej (w Ukrainie).

Ponadto przepisy ustawy emerytalnej dla potraktowania zagranicznych okresów zatrudnienia jako okresów składkowych nie wprowadzają konieczności wydania przez instytucję właściwą danego państwa odpowiedniej decyzji. Jediną przesłanką wyłączającą prawo do uwzględnienia powyższych okresów jako okresów składkowych wypłacanie świadczenia rentowego z instytucji zagranicznej innego niż renta z ubezpieczenia dodatkowego (art. 9 in fine ustawy emerytalnej). Należy przy tym podkreślić, że świadczeniem rentowym wypłacanym z instytucji zagranicznej, w rozumieniu tego przepisu, będzie nie tylko świadczenie odpowiadające rencie z tytułu niezdolności do pracy czy rencie rodzinnej, lecz także świadczenie z ubezpieczenia społecznego wypłacane w związku z osiągnięciem określonego wieku, czyli emerytura, to jest tzw. "renta starcza" (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 maja 2012 r., II UK 268/11, OSNP 2013, nr 7-8, poz. 96; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 7 listopada 2016 r., III AUa 1027/16, LEX nr 2250161 oraz B. Suchacki (w:) Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (w:) Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz do trzech ustaw emerytalnych, wyd. I, red. K. Antonów, LEX 2019, art. 9).

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 1¹ k.p.c.

[a.ł.]